

1988, 26. října – Sdělení VONS č. 830 „Ivan M. Jirous a Jiří Tichý ve vazbě“ o uvalení vazby na Ivana Jirouse a Jiřího Tichého obviněných z trestného činu útoku na státní orgán a orgán společenské organizace.¹

Jak jsme již oznámili (viz sdělení č. 825)², byli v Brně zadrženi Petr Cibulka a Jiří Štendl a obviněni z přípravy k trestnému činu hanobení národa, rasy a přesvědčení (§ 198 písm. b tr. zákona). Dne 19. 10. převzal tuto trestní věc vyšetřovatel StB KS SNB Brno a je pravděpodobné, že jejich jednání je nyní posuzováno jako trestný čin útoku na státní orgán a orgán společenské organizace podle § 154 odst. 2 trestního zákona, opět s trestní sazbou do jednoho roku odnětí svobody.³

Kromě domovních prohlídek v bytě Petra Cibulky a jeho matky, o nichž jsme referovali, provedly orgány Státní a Veřejné bezpečnosti, mj. vyšetřovatel StB kpt. JUDr. František Šustr a kpt. StB JUDr. Albert Domes, domovní prohlídku v bytě, který se svými rodiči obývá Jiří Štendl ve Vítězné 3 v Litovli. Usnesení o prohlídce vydal kpt. Šustr. Při prohlídce bylo odňato asi 25 položek, a to osobní korespondence, kazety a páska se jménem Pavla Wonky, kterou měl Jiří Štendl na rukávě při jeho pohřbu. Rodičům mladistvého Jiřího Štendla bylo zároveň oznámeno, že na něj byla uvalena vazba. Petr Cibulka a Jiří Štendl jsou ve věznici MS v Brně-Bohunicích, p. schr. 37, p. ú. 1, 601 29 Brno.

V souvislosti s trestním stíháním Petra Cibulky a Jiřího Štendla byli dne 20. 10. zadrženi a později obviněni z trestného činu útoku na státní orgán a orgán společenské organizace podle § 154 odst. 2 tr. zákona Ivan M. Jirous, nar. 23. 9. 1944, a Jiří Tichý, nar. 2. 4. 1946.³ Oba jsou signatáři Charty 77, Ivan M. Jirous je činný i v dalších nezávislých iniciativách, mj. je spoluvydavatelem undergroundových časopisů Vokno a Voknoviny. Oba byli převezeni do Brna a jsou ve vazbě, pravděpodobně rovněž v Brně-Bohunicích.

^a V poznámce redakce Informací o Chartě 77 bylo uvedeno: „*Tento předpoklad se nepotvrdil – viz sdělení VONS č. 835.*“

Domovní prohlídky byly provedeny u Ivana M. Jirouse v místě jeho trvalého bydliště ve Staré Říši č. p. 33, okres Jihlava a v rekreačním objektu v Prostředním Vydří. Provedli je příslušníci StB – převážně z Krajské správy SNB Brno – mjr. Koutný, kpt. Skála, npor. Machač, kpt. JUDr. Kamil Topolář, který prohlídky nařídil, dále kpt. Bata a por. Kysela. Ve Staré Říši bylo odňato 19 položek, zvláště korespondence, psací stroj a rozmnožovací blány.⁴ Výsledek prohlídek v Prostředním Vydří není znám.

V rámci této trestní věci byla nařízena rovněž domovní prohlídka u Dany Němcové v Ječné 7, Praha 2, kde je Ivan Jirous také přihlášen k pobytu. Protože však uživatelé bytu nebyli přítomni, upustila Státní bezpečnost po několikahodinovém čekání od výkonu prohlídky.

Domovní prohlídky u Jiřího Tichého proběhly jednak v místě jeho trvalého bydliště v Rybalkově ulici č. 51, 101 00 Praha 10, jednak v místě jeho přechodného bydliště ve Fričově 15, 120 00 Praha 2.⁵ Dále pak ve dvou rekreačních objektech, jichž je Jiří Tichý buď spolujednatel, nebo jichž často užívá. Jejich výsledek není znám.

Trestní stíhání pro trestný čin útoku na státní orgán a orgán společenské organizace bylo s Ivanem M. Jirousem a Jiřím Tichým zahájeno proto, že oba ručili za pravost podpisů 271 občana pod peticí, zaslanou 15. srpna t. r. federální vládě, Federálnímu shromáždění, Ministerstvu vnitra ČSSR a Ministerstvu spravedlnosti ČSR.⁶ V dopise se připomíná odpovědnost za zločiny 50. let a vina za smrt Pavla Wonky, politického vězně, který 26. 4. 1988 zemřel ve věznici v Hradci Králové. Petice požaduje potrestání viníků, nápravu vězeňských podmínek a propuštění politických vězňů.⁷

Trestní stíhání Petra Cibulky, Jiřího Štencla, Ivana M. Jirouse a Jiřího Tichého je účelovou represí; petice sama je pouhou záminkou k jejich postihu. Svědčí o tom i ta okolnost, že podle usnesení o domovní prohlídce u Ivana M. Jirouse informoval Úřad předsednictva vlády ČSSR orgány Státní bezpečnosti o této petici již 18. srpna 1988, tedy dva měsíce před zahájením trestního stíhání.

Informace o Chartě 77, r. 11, 1988, č. 19, s. 14–15.

POZNÁMKY

- ¹ K případu Ivana Jirouse a Jiřího Tichého viz dále sdělení VONS č. 836, 869, 934, 954, 977, 989 a 1001, dokumenty č. 840, 873, 938, 958, 981, 993 a 1005.
- ² Dokument č. 829. K tomuto případu viz dále sdělení VONS č. 835, 842, 846, 852, 869, 870, 876, 904, 920, 962, 971, 990 a 1003, dokumenty č. 839, 846, 850, 856, 873, 874, 880, 908, 924, 966, 975, 994 a 1007.
- ³ Tichý pracoval jako zahradník a byl autorem několika knih.
- ⁴ Příkaz k provedení domovní prohlídky u Jirouse vydaný vyšetřovatelem odboru vyšetřování StB Krajské správy SNB Brno kpt. JUDr. Kamilem Topolářem z 19. 10. 1988 a protokol o jejím provedení z následujícího dne viz in: OS v Jihlavě, soudní spis k případu Ivana Jirouse a Jiřího Tichého, spis. zn. 2 T 11/89; ABS, vyšetřovací spis k případu Ivana Jirouse a spol., sign. V 15053 Brno.
- ⁵ Domovní prohlídka ve Fričově ulici byla provedena u Marcely Pánkové. Viz protokol o provedení domovní prohlídky uložený in: tamtéž.
- ⁶ Vyšetřovatel Odboru vyšetřování StB Krajské správy SNB Brno kpt. JUDr. Kamil Topolář nejprve zahájil 19. 10. 1988 trestní stíhání pro trestný čin útoku na státní orgán a orgán společenské organizace podle § 154, odst. 2 tr. zák. ve věci petice zaslané Ministerstvu spravedlnosti ČSR, Ministerstvu vnitra ČSSR, vládě a Federálnímu shromáždění ČSSR ze srpna 1988, jejíž obsah „*hrubě uráží a pomlouvá státní orgány ČSSR pro výkon jejich pravomoci*“. Kpt. Topolář pak o dva dny později pro výše uvedený skutek zahájil trestní stíhání I. Jirouse a J. Tichého, avšak pro trestný čin pobuřování podle § 100, odst. 1, písm. a), odst. 3, písm. a) tr. zák. Krajský prokurátor v Brně však 24. 10. 1988 částečně vyhověl stížnosti obviněných a změnil právní kvalifikaci jejich údajného trestního jednání na trestný čin útoku na státní orgán a orgán společenské organizace. Tamtéž.
- ⁷ Jedná se o ostře formulovanou petici vypracovanou oběma obviněnými, která obsahovala připomenutí represí komunistické moci vůči svým odpůrcům, protest proti zabití Pavla Wonky, žádost o propuštění vězňů svědomí z vězení, novelizaci trestního práva a potrestání příslušníků Sboru nápravné výchovy odpovědných za zločiny a umožnění představitelům mezinárodních organizací objektivně posoudit poměry ve věznicích. Petice byla datována 15. 8. 1988 a adresována Ministerstvu spravedlnosti ČSR, Ministerstvu vnitra ČSSR, vládě a Federálnímu shromáždění ČSSR. Petice, kterou podepsalo 271 občanů, má následující znění: „*Po Vítězném únoru jste v tzv. třídním boji popravili a zabili 8000 lidí, 217 000 svých bližních jste poslali do koncentračních táborů, většinu z nich jste před popravou nebo odesláním do lágrů mučili, zabili jste Závaše Kalandru, zabili jste dr. Horákovou,*

ačkoliv se proti tomu bouřil civilizovaný svět, v každé vesnici jste zničili alespoň jednu vybranou selskou rodinu, abyste skrze ni zastrašili ostatní, ukradli jste po roce 1948 všechny životnosti a zničili jste je, nikdo už nespočítá vaše oběti, které odešly ze světa v důsledku vašeho fyzického a psychického teroru, zlomek z těchto obětí jste rehabilitovali; ostatní jste zahrnuli pod hrůzný eufemismus omyly padesátých let, kdo spočítá děti a děti těch dětí, které nesměly jít do škol a dělat pro naši zemi práci, která je těší?

Ale budiž; i kdybychom přistoupili na to, že to byla revoluční situace, teď jste u moci již 40 let, 20 let od invaze vojsk Varšavské smlouvy, od počátku sedmdesátých let, kdy jste začali tvrdit, že se situace v naší zemi znormalizovala, jste zabili ve Valdčicích, Ostrově nad Ohří a jiných věznicích lidi, jejichž jména jsme neznali a většinou neznáme a kterých jsme se tenkrát nemohli nebo báli zastat.

A pak jste zabili Pavla Wonku.

Pavla Wonku, vězně svědomí.

Je irrelevantní, zda zemřel tím, čemu říkáte přirozená smrt, nebo utýrán větším vězněním.

Tak dost!

Nejste-li schopni zajistit pro lidi, které vám justice dočasně svěřila, základní lidské právo, právo na život, žádáme:

Okamžitě propusťte všechny vězně svědomí a všechny politické vězně!

Okamžitě propusťte na svobodu: Jiřího Boháče, Vladimíra Červeně, Viktora Dederu, Petra Hauptmanna, Ondřeje Hocha, Michaela Kellera, Milana Obođu, Petra Obšila, Kamila Petrovického, Ivana Polanského, Jaroslava Popelku, Josefa Römera, Františka Veise, Jiřího Wolfa a další vězně svědomí a politické vězně, jejichž jména neznáme.

Okamžitě novelizujte trestní právo!

Příslušníky SNV, kteří se dopustí teroristických činů (jako bylo upálení ředitel opavského divadla v Ostrově nad Ohří na počátku 70. let), trestejte alespoň stejně přísně, jako by nikdy nenosili uniformu!

Okamžitě umožněte nehlášené a nedomluvené kontroly lékařů, Amnesty International, FIDH a podobných nezávislých občanských iniciativ z kterýchkoliv zemí k objektivnímu posouzení situace v našich vězeních.

*Ty, kterým se naše žádání zdá neobratné, odkazujeme na Kurta Vonneguta jr.: „O masakru se nic inteligentního říct nedá.““ Petici viz in: OS v Jihlavě, soudní spis k případu Ivana Jirouse a Jiřího Tichého, spis. zn. 2 T 11/89; ABS, vyšetřovací spis k případu Ivana Jirouse a spol., sign. V 15053 Brno; LP, Sb. VONS, inv. č. 151, sign. II/1, kart. 29. Petice byla publikována in: *Informace o Chartě 77*, r. 11, 1988, č. 17, s. 18–19.*

*K petici viz mj. DRDA, Adam: Petice – nešlo jen o Několik vět, *Lidové noviny*, 13. 11. 2008, s. 13, dostupné online: http://www.lidovky.cz/petice-neslo-jen-o-nekolik-vet-dk2-/zpravy-domov.aspx?c=A081119_145000_ln_bezpravi_hel [28. 2. 2014]. Petice vzbudila poměrně silný ohlas doma*

i v zahraničí. Informovaly o ní mj. rozhlasové stanice Hlas Ameriky a Svobodná Evropa v relacích 22. 8. 1988 a v repríze 23. 8. 1988. Viz sdělení Československého rozhlasu Odboru vyšetřování StB Krajské správy SNB ze 17. 11. 1988. OS v Jihlavě, soudní spis k případu Ivana Jirouse a Jiřího Tichého, spis. zn. 2 T 11/89; ABS, vyšetřovací spis k případu Ivana Jirouse a spol., sign. V 15053 Brno.